

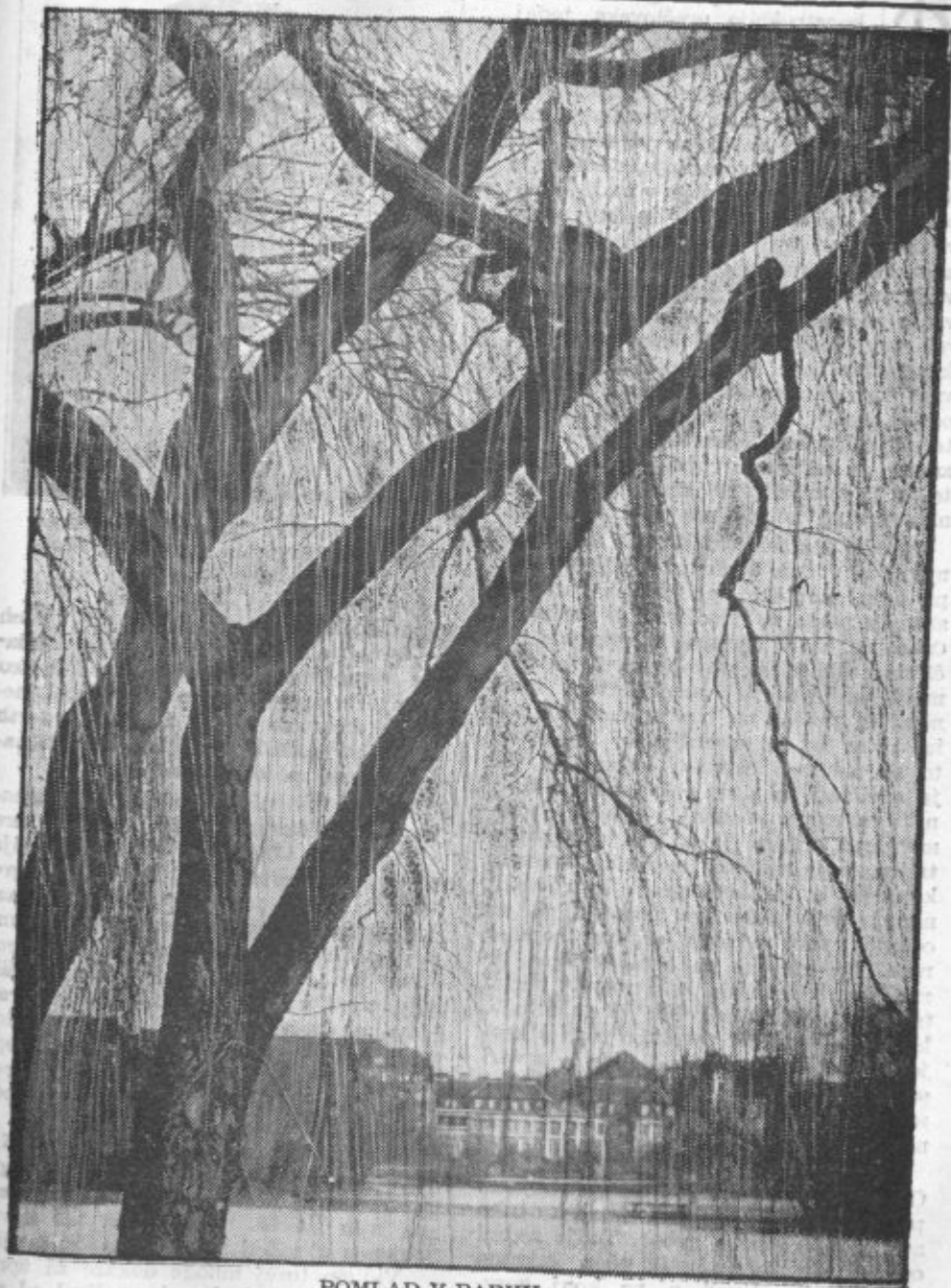
ŽIVLJENJE IN SVET

TEDENSKA REVIIJA — PRILOGA PONEDELJSKEGA JUTRA

ST. 18.

V LJUBLJANI, 27. MARCA 1937.

KNJIGA 23

POMLAD V PARKU

ČLOVEK ŠE NIMA DOKONČNE OBLIKE

KO JE IMEL ČLOVEK ŠE REP — ŠKEGE IN »NOVE PRIDOBITVE« ČLOVESKEGA TELESA

Ce si v muzeju ogledamo rekonstrukcijo pračloveka, tedaj nam res ni treba posebnega anatomakega znanja, da spoznamo ogromno razliko med tem prednikom človeškega rodu in njegovimi sedanjimi potomci. Veliko težavnejše je vprašanje, da-li se je človek kot biološko bitje v zadnjih tisočletjih kaj spremenil — in da-li se bo v bodočnosti kaj spreminjal. Sodobna znanost je ugotovila, da se niti pri živalih niti pri ljudeh zelo dolgo niso izvršile nobene odločilne spremembe, namreč spremembe vrst. Nekako v začetku kvartarne dobe je nastajanje novih vrst popustilo in zdi se, kakor da bi bil odtelej razvoj bitij vsaj v temeljnih potezah zaključen. Marsikaj govori vsaj za to, da od konca zadnje ledne dobe, to je najmanj 12.000 let, če že ne dlje, niso nastali nobeni res novi tipi bitij.

Seveda dokončno dokazano in pojasnjeno ni v tem pogledu še nič, vendar pa nova človeška, pa živalska ali rastlinska vrsta za bodočnost ni verjetna. Če so pa videti bistvene spremembe pri človeku skoraj nemogoče, to še ne pomeni, da bi se nekatere bistvene lastnosti in poteze ne bile spreminjale — in da se še ne spreminjajo. Dokaz za to so nekateri človeški organi, ki jih je smatrati za zadnje ostanke nekdanjih razvojnih stopenj. Takšen »rudimentarni organ« je n. pr. tako zvana trtica, to je nekoliko majhnih, okrnelih kosti ob koncu hrbtenjače. Za človeka nimajo prav nobenega pomena, pa so ostanek zelo važnega organa, namreč repa. Da gre res za ostanek repa, je razvidno iz tega, da je v njegovi bližini tudi pri človeku nekoliko žil in živcev, ki rabijo živali za preskrbo repa s krvjo in za pregibanje repa. Vse te stvari so človeku popolnoma odveč, a kot »spomin« se tvorijo navzlic temu še danes.

Drug primer so mišice in oblika ušes. Ob vnanjem ušesnem robu nahajamo pri večini ljudi majhen konček, tako zvano »Darwinovo grbo«. To je zadnji ostanek dolgih, šiljastih ušes, kakršna imajo mnoge živali, n. pr. konj, govedo, psi. In ni malo ljudi, ki morejo s prsti celo malce migati. Mišice na to

Kip pračloveka (pithecanthropusa) v Sceckenbergovem muzeju v Frankfurtu ob M.

gibanje dobimo celo pri starih ljudeh — in to je zadnji ostanek naše nekdanje sposobnosti, da smo ušesa lahko obračali v smer šumov. Tudi slepič, nekatere trebušne mišice, potek nekaterih žil itd. so takšni muzejski spominki našega telesa na nekdanje čase.

Izredno zanimive in važne za spoznavanje človeškega razvoja so nekatere »spominske stopnje«, ki jih preživlja otrok v materinem telesu. Razvoj gre tu tako zavito pot, da ga s samimi razlogi potrebe ne moremo pojasniti. Embrio preživlja v skrajšani obliki še enkrat vse razvojne stopnje, ki so jih preživljali njegovi predniki nekoč pred davnimi časi. Najbolj čudna teh stopenj je pač embrionalna »ribja stopnja«. Ribe dišajo, kakor znano, s pomočjo škrg. Človek tega organa ne potrebuje, ker more sprejemati kisik iz zraka vendar neposredno s pljuči. Navzlic temu se tvorijo pri embriu škrge, kakor da bi hotela nastati riba. Potem pa njih tvorba nazaduje in pri novorojencu ni videti nobenega sledu o njih.

Vidimo torej mnoge dokaze za spremembe, ki jih je človek preživel od začetnih stopenj svojega razvoja. Vse

jetno je, da bodo v nadaljnjih tisočletjih ti »spominki« izginili, v poznejših časih ne bo imel človek morda niti repka, niti slepiča niti nepotrebnih mišic v ušesih. Po drugi strani pa je računati s tem, da se bodo razvili drugi telesni organi. To velja posebno za možgane. V zadnjih tisočletjih so možganj po teži in svoji obliki narasli povprečni človek razpolaga danes že z anatomskega stališča z nedvomno boljšim aparatom mišljenja nego njegovi predniki. Človek se je izoblikoval tako rekoč sam in si ustvaril nova središča v svoji možganski skorji. Kulturni razvoj in dozorevanje človeškega rodu ima svojo zrcalno podobo vidno v razvoju svojih velikih možganov. V tem področju se bo v bodočnosti gotovo še marsikaj izboljšalo.

Zanimiv prispevek k temu vprašanju sta podala jenski profesor Böker in njegov učenec Müller. S kirurškimi in anatomske raziskavami človeške noge sta ugotovila, da je opaziti pri že pre-

cejšnjem številu današnjih ljudi neko spremembo nožnega okostja, ki jo učenjaka smatrata za znak napredujočega razvoja tega važnega dela našega celotnega okostja. Tako zvana zagozdnica — ena izmed nožnih kosti — se razvija v delitev, dočim je obstajala doslej iz ene same kosti. Ta podvojitvev je bila znana že dalj časa kot izjemen primer in smatrali so jo za nepravilnost. Müller pa je ugotovil to podvojitvev že pri 10 odstotkih ljudi, ki jih je preiskal. Ta podvojitvev bolje razdeljuje obremenitev noge. Če se raziskave prof. Bökerja potrdijo, tedaj bi imeli tudi v tem dokaz, da se je razvoj človeka zaključil le v glavnih potezah, telo pa se v važnih podrobnostih razvija dalje. Narava se pač nikoli ne ustavlja. V kakšno smer gre njen razvoj in da-li se bo človek v 10.000 letih prav tako razlikoval od današnjega, kakor se današnji razlikuje od pračloveka, tega pa danes še ne vemo. Po razpravi dr. H. Wolterecka-kj

ČAROBNA »GLORIJA«

V Planinskem vestniku 1937, št. 2, nam opisuje inž. Rihard Sever pojav »glorije« v megli na Rjavini. »Glorija« je svetlobna pojavitev senčne slike visokostoječega opazovalca, ki jo vrže nizko stoječe sonce na megleno steno in katero obdaja barvasti obstret okoli glave. Ta prirodni pojav je opazoval 1910 Ferdinand Seidl na Triglavu, pred njim pa župnik Lovro Mencinger na Golem pri Ljubljani. Mnogokrat so opazovali to prikazen na gori Brockem v gorovju Harz v Nemčiji in jo nazvali Brockengespenst. (Prim. Wester, Slovenska čitanka za 4. razred srednjih šol, str. 207—9.)

S. B.

ROJSTNI DAN JE IZGUBIL

Američan Jim Dennison je rojen 30. februarja. Zato ni mogel nikdar praznovati svojega godu. Peter Schlemihl, junak Chamissove »pravljice«, je bil zafrečkal svojo senco in tako postal nesrečen, Jimu pa je prišla v nič njegova sljvina. Kako neki? Dne 29. svečana 1904 je gospa D. na »Sibiriji«, parniku, ki je vozil po Tihem oceanu med Jokohamo in Vancouverom, povišla krepkega dečka, našega Jima. Tisti dan pa je, čuden slučaj, pustila za sabo 180. šir. stopnjo, torej meridian, kjer se datum spremeni. Potniki, namenjeni od vzhoda proti zahodu, izgubijo en dan, v obratni smeri pa ga pridobijo. Kapetan je torej pisal v rojstno knjigo ne vmesni vrtnični dan, namreč na 30. februar.

NA KRIŽU (E. Frobel — izrezanka)

Š T E F A N D O L Š A K

IZ »DOGODKOV IN FRAGMENTOV«

IVAN PÖDRZAJ

Bil je dan, ki ga zlepa ne bo pozabil poslovodja Štefan Dolšak. Deževalo je, treskalo in grmelno vsevdilj v zgodnji pomladanski večer, ko je stopil skozi žična vrata, ki vodijo na tovarniška tla. Na vratarjev pozdrav je zadirljivo zamrmral predse ter se z dolgimi koraki pognal proti skladišču, kjer se je prislonil k zidu. Čuvstva olajšanja ga je obšlo, ko se je stisnil k vlažni leseni steni, ki loči skladiščno poslopje od podaljška prostorov, namenjenih odpravi naročenih izdelkov.

Ko je tako stal, se je iznenada zavedel, da bo moral nemara stati celo dolgo uro v mrazu in na vetrovnem mestu, preden bo mogel storiti, kar je sklenil in kar mora storiti, če hoče ob-

računati z njim, ki je tako neusmiljeno zarezal v njegovo bit in se kakor blaznik zarezal v srečo njegove družine. Ni ga osupnila toliko odpoved, kolikor hudodelstvo človeka, pred katerim je živinski tat poštenejši od zvestega uslužbenca. S takimi mislimi je prišel sem in čeprav se je spustil v boj z usodo, ga je zdaj nepričakovano prevzela skrb za svoje zdravje.

Oprezal je izza stene, zdaj pa zdaj potegnil na uho ter se slednjič odločil, da stopi vzlic nalivu v zavetje na drugo stran. Na nesrečo se je zaletel v deblo, ki ga je dobro poznal, toda zaradi teme in vznemirjenosti je bil pozabil nanj. Skoraj je padel, se spet zadel v deblo, ko je zdajci počilo. Takoj se je zavedel, kaj se je zgodilo. Samokres, ki ga je bil vzela s seboj, se je po naključju sprožil v njegovem žepu. Z bliskovito naglico je pregledal vso resničnost položaja, vendar je ostal hladen.

Prihitela sta nočni čuvaj in vratar, ki sta z močnima svetilkama razredčila temo. Čuvaj je držal pred seboj samokres, vratar je pa previdno šepetal: Le počasi, saj ni mogoče. Kaj ni mogoče? je v nizkem tonu govoril čuvaj in svetil v temo. Oba sva slišala. Tam jel

V tem trenutku sta zagledala ob deblu, ki se je premočeno svetilo v odsevu njenih svetilk, poslovodjo Štefana Dolšaka.

— Ali ste ga? mu je zaklical vratar.

Poslovodja, ki je stal doslej nepremično z zbeganim obrazom, se je pri teh besedah nekoliko okrenil in molče pokazal z roko smer za skladiščem. Čutil se je nenadno rešenega, vendar so mu ramena še zmerom drgetala.

Vratar je pohitel za čuvajem. Ko sta bila oba za poslopjem je poslovodja skočil k izhodu, preplezal žična vrata ter se hotel jadno umakniti v temo in vihar. Zaslíšal je nekje za seboj glas ravnatelja Wilhelma Kribbena, ki ga pa ni mogel razumeti. Bilo mu je, da bi se vrnil in mu izplačal svoj dolg, toda misel, ki mu je bila še pred nekaj trenutki tuja, misel da je strašno ubiti človeka, ga je ošinila liki električna iskra — in s skoraj nadčloveško močjo je zatajil v sebi srd, ki mu ga je znova vžgal oblastni ravnatelj glas — pre-

magal je gnev, ki se je upiral njegovi volji ter je izginil kot volk, ki so ga prepodili iz staje.

— Kakšen sil Ves si moker in treses se! Takšen dan, Štirideset mučencev, najmanj do Velike noči ne bomo imeli sonca!

Tako ga je sprejela žena, ki še slutila ni nesreče.

— Ne, ne bomo ga imeli! Še dlje ga ne bomo imeli! Je z mračnim obrazom odgovoril poslovodja.

Dolgo je bedel in še v posteljo so ga spremile temne sence. Brez službe, brez dela — in zdaj še to neozdravljeno maščevanje! Proti jutru mu je oslabila duša.

★

Velika nedelja.

Zamolkli odmevi praznjega pritrkavanja so se prestrašeno odbijali od zidov jetnišnice za mestnim parkom. V

celici št. 33 je sedel na razmajanem stolu bivši poslovodja Štefan Dolšak. Čutil je v sebi in okoli sebe strašno samoto, ki mu je razjedala srce. Na tleh

pred njim je ležala odprta knjiga Življenje svetnikov in svetnic božjih. Padla mu je iz rok, ko je samogibno listal po njej, v hipu, ko so se v pomladni dan oglasili velikonočni zvonovi. Grenka bol mu je otrpnila ude. Zaželel si je smrti, ki je boljša od življenja izobčencev. Ko so zvonovi utihnili, se je oglasila v globini njegovega srca razkrajajoča misel, katere silo je občutil prvič že tisti večer in katero mu je zmerom znova obujal preiskovalni sodnik: Ubiti si hotel človeka!

Toda zakaj? Ker je podivjani pes v primeri z Wilhelmom Kribbenom pravo jagnje božje. Na domačih tleh imajo vendar pravico do dela domači ljudje — ne pa tujci, ki prihajajo, da izživajo nesrečo zaradi koščka kruha. Tu se neha vsaka pisana pravica, ki obdoljuje človeka hudih dejanj, ker je hotel pomagati sebi in tovarišem v nejevolji.

Štefan Dolšak je težko dihal.

Kdo me more soditi, ko sem se z obžalovanjem dejanja, ki ga nisem storil, obsodil sam? Pravica naj išče krivce tam, kjer so. In krivci so vsi oni, ki s tujim denarjem zapravljajo našo delavno moč in množijo vrste očetov, mož, žena, fantov in deklet brez kruha in upanja na prihodnost. Ali bo Wilhelm Kribben skrbel za žene in otroke, ki so ostali v bedi samo zato, da so mogli priti na mesta njih mož in očetov Friedli Knippingi, Davidi Morgenscheini in Gabrieli Depieri?

Temna, toda v svojem bistvu sveta besnost ga je zgrabila in stresla. Vstal je, stopil pod zamreženo okence ter zadihal topli pomladni zrak.

Štefan Dolšak je čutil, da je pravica z njim, čeprav so postave zoper njega. V tej zavesti je čakal rešitve zase in za vse one, ki nočejo ubijati, ker se bo ubilo samo, ko pride dan vstajenja za našega delavca, ki si hoče z glavo in z rokami zagotoviti svoje mesto pod soncem.

IZVIRNA VAS

Na portugalski obali najdeš obilo slikovitih koticov, kjer se redki popotnik ne more načuditi krasotam. Eden takih je Buargos, zavetišče starih ribičev. Kadar so ti sklenili iti v pokoj, potegnejo svoje ladje na breg in jih pretvorijo v hiše. Svoji barki naredijo streho: prejšnje nestalnice postanejo stalnice kakor njih gospodarji. Ker so vse ribiške ladje na Portugalskem okusno izdelane, je pogled na tako vasico mikaven. Na prejšnji poklic spominjajo pogosto napisali na hišicah: Zvezda (Erela), Morski cvet, itd.

EN MAV ČREZ IZARO, EN MAV ČEZ GMAJNICO

DR. ANTON DEBELJAK

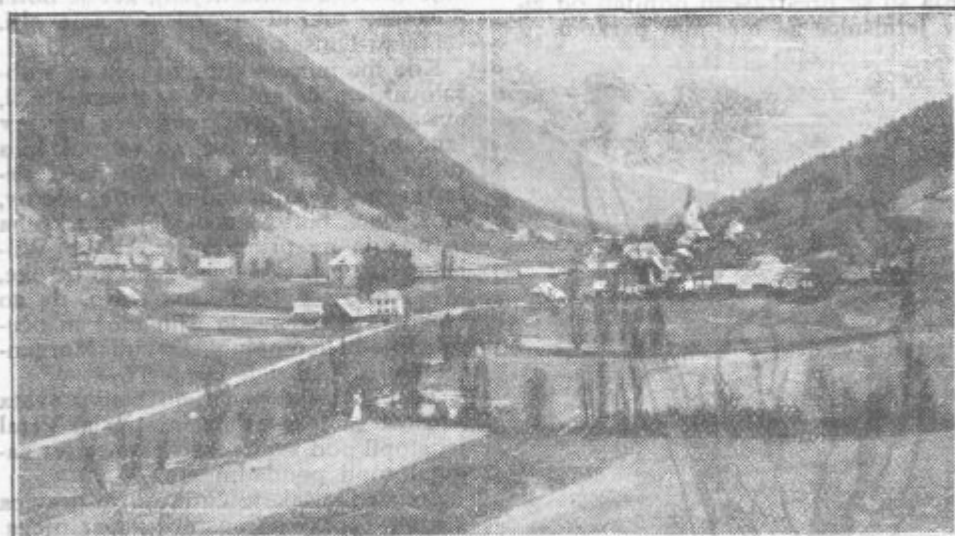
Zemljica rodna,
zemljica plodna,
ti — nesvobodna...

Fr. Albrecht, Domotožje

Klasična gimnazija v Ljubljani je lani na dan dveh sekiric — 7. 7. — napravila poučen izlet v slovenski trikotnik na Koroskem. Trije ali 4 udeleženci smo bili stranski, ne klasični. Naš potni maršal — z utemeljenim psevdonimom ga krenujem: Medvedko — je že nekaj

Paris, 1931)? Videč oblake lepega vremena — cumulos humiles — sem se odločil za lahko obutev.

Ob poli petih zjutraj smo čakali pred evangelijsko cerkvijo in stopili v udoben, lep avtobus. Na potovanju radi sedimo na mehkem, vsak filozof postane zofofil. Sedežev pa nihče ni vnaprej prodajal, kakor jih je nedavno v Kišinjevu (Besarabija) sleparski duhovnik za po smrti, za v nebesih: čim bliže Bogu, tem dražje; tik Starodnevnega —

SELE POD KOSUTO, slovenska občina v Avstriji

dni pred odhodom predaval o deželi, kamor nas je mikalo srce. Naš ekonom pa — L. Kramolc — je pobral prispevke pri udeležencih, vselej živahno kramljajoč, kakor se spodobi njegovemu priimku, ki se mu lepše poda nego niponskemu plavaču lani v Berlinu ime »Negani« (ne gibaj!) ali pa jugoslovanski vaditeljici in voditeljici Sokolice Šepa.

Kako naj se napravim za zdoma? Naj si nataknem plesnice, krilate sandale, ki jih je opeval blagopokojni H. de Régnier, ali pa gojzdarice, kakor imenuje neki moj sosluzivec ali kolega gojzarje, okovane čevlje, v francoščini nazvane: écrase-merde, govno-gaz (Émile Chautard, *La Vie étrange de l'Argot*,

dvojna cena! En prostor je stal nad sto frankov. Domiselni dušebrižnik je vnovčil nad 200 sedežev.

Hoo-ruk! je zdirjal po cesti naš avtomedon, iz nas pa je žarela misel: Zivio življenje, Vive la vie, Es lebe das Leben! Kakor je bil pred par meseci razglašen naslov nekega otroškega filma. Tam na desni puščamo savsko sončilo, za katero je hotel naš tovariš Adamič, danes že pod rušo, skomponirati poskočnico takele bice:

Na Pripeko, kazat nagec,
dokler gre, ne bodi leni!
do spomladi boš, oj drago,
pre-voznov-ljen...

Gospodične, pohitite,
k Savi vse vas vabi! Pust:
če pošteno zagorita,
svatba bo v predpust!

»Bila je doba, ko so avtomobili dr-
čali po 40 km na uro. Vozači umetniki
(človek je včasih eno in drugo) so se
mudili pri opazovanju sončnega zatopa
ali mlade zore in potovanje je bilo od-
dih: lepi pretekli dnevi, uničeni od...
tega strupa, ki truje naše stoletje:
Naglice«, tako je elegizirala Geneviève
Dardel v J. des D. 10. I. 37. Mi nismo

mislili tako kakor ta hvalivka starih
časov, saj smo kljub brzini lahko uži-
vali čar in žar rožnoprste zarje, ki se
je dvigala na desni.

Zemljepisni položaj me je spomnil,
kako mi je pred več leti neki nižjegim-
nazijec čital oris, menda Murnikov:
»Okoli sebe žreš (zreš) one znane vr-
hove: Zelenico, Košuto, Storžič, Grin-
tovec...« V Kranju sem opazil znan-
ca, uradnika Puharja, čigar ime je pri-
ča, da so tu v bližini nekje svoje dni
klepali mlinske kamne (n. Pocher). Vi-

TRIJE MUŠKETIRJI

ALEXANDER DUMAS SE • ILLUSTRACIJA HÖRSTRANDERS • FORATIS NI DOVOLJNE

ATHOS Z ZASTAVO

»Seveda«, je rekel Aramis, »drevi
bomo napisali pisma, dali služabnikom
denarja in ti bodo potem odpotovali.«

»To je že lepo«, je zamrmral Por-
thos, »toda ali je kdo med vami, ki ima
denar?«

Prijatelji so se spogledali in njih
obrazi so postali mračni.

»Pozor!« je zaklical d' Artagnan. »Po-
glejte si tam črne in rdeče pike! Go-
voril si o polku, meni se pa zdi, da
prihaja cela armada!«

»Prav zares! So že tul Grimaud, si
gotov?«

Grimaud je prikimal ter pokazal na
tucat vojščakov, ki so v slikovitem
položaju sloneli na zidovih utrdbe.

»Dobro, Grimaud ne manjka ti do-
mišljijel«

»Toda kaj naj to pomeni?« je vpra-
šal Porthos.

»Najprvo moramo biti na varnem«, je
odgovoril d' Artagnan, »potem se ti bo
že zjasnilo.«

Grimaud je že izgubil s svojo košaro
in štirje prijatelji so hoteli pravkar za-
pustiti utrdbo, ko je Athos iznenada
zaklical:

»Za vruga, kje je zastava?«

del sem ga zopet več mesecev pozneje, ko sva šla z rusobradim Solilebnikom na Golnik obiskat krotkega Puntarja in živosrebrnega Lipaha. Kdaj je že to bilo, da je učen bolnik dobil na beli Golnik dopisnico, s temi verzji?

Inscribas hoc in lapide:
Non certe agit sapide
Quicumque bibit rapide,
Nam sese habet vapide,
Tu vivas semper sapide,
Hoc dixi pridem,
Nunc dico idem.

Tu convalescas mox.
Salutem tibi do profox.

Zadnje besede ne najdeš menda v nobenem slovarju, tudi v Ducange-u ne. »Vapide me habeo« pa je govorila cesarost Augustus, kadar so ga od pi-jače lasje boleli.

D A L J E

POSREČENA VOJNA ZVIJAČA

»Sovražniki je ne smejo dobiti, čeprav je samo servietla«

Urno je bil gori na utrdbi vzel zastavo ter zamahnil z njo v smeri taborišča, odkoder so prihajali navdušeni kličci.

Sovražniki so se medtem približali na strel ter oddali salvo na moža, ki se je tako drzno izpostavil ognju. Tri krogle so preluknjale servietlo, ki je tako prejela svoj ognjeni krst. Na poziv tovarišev se je Athos hitro yrnil ter strel proti taborišču.

Trenutek nato je sovražnik streljal kakor besen.

»Kaj pa je to? Na kaj pa prav za prav streljajo?«

»Na naše statiste!« je dejal Athos.

»A tako. No zdaj vem« je rekel Port-hos.

»No, to je bilo zares dobro!« je me-nil Athos.

VELIKA NOČ V UKRAJINI

Svoje dni je bilo ukrajinsko ljudstvo prežeto s pesmimi. Pregovor pravi, da Ukrajinec umira s pesmijo na ustih. Prepevali so ne samo ob veselih dneh, o praznikih, temveč tudi v nesreči in borbi. Današnja vlada je, kakor trdi E. pl. Bačánsky, precej občutno podvezala pevsko žilo kmetu, ki živi v »kolhozih«, zadrugah, suženj skupnosti, ter je zato

postal mrk in skoraj otožen. Nekdaj so poznali domačini nad desettisoč popevk tako lepih in ljubkih, da so jih učenjaki zapisovali z največjim zadoščenjem.

Božične »koljady« ali kolede slavijo rojstvo Deteta, velikonočne »haivky« pa povelečujejo zmago življenja nad smrtjo. Ponekod jim pravijo vesnjanke, pomladanke.

NAVDUŠEN SPREJEM

Vojaki v taborišču so veseli vriskali, ko so videli tovariše, kako se mirno vračajo. Toda zdaj je zadonela spet salva in krogle so prav neprijetno švignile mimo ušes naših prijateljev.

»Bedakil!« je mrmral Athos, »postrelili smo jih deset do petnajst, ranili dober tucat, mi smo pa vsi zdravi. Toda kaj je to, d'Artagnan? Tvoja roka je vendar krvaval!«

»To ni nič,« je odvrnil d'Artagnan. »Opraskal sem se s kamnom na prstanu, ko smo podrli zid.«

»Za vraga!« je zaklical Porthos, »saj

to je demant. In mi se mučimo, češ da nimamo denarja!«

»To je zares dobra misel, Porthos!«

»Seveda.«

»No,« je rekel d'Artagnan, »pa ga prodajmo!«

»Torej, gospodje, o vsej stvari niti besedice več!«

Prišli so v taborišče, kjer so jih navdušeno sprejeli.

Kakor pozna Bela Krajina zelenega Jurija, tako ima Ukrajina svojo Lado, boginjo, ki jo predstavlja mladenka ozaljšana z zelenjem. Še danes se ljudje po maši na cvetno nedeljo šapajo z blagoslovljenimi vrbovimi šibami, rekoč: »Ne tepem te jaz, ampak vejica, čez teden dni bo velika noč.« Drugi pa govore: »Bodi zdrav ko voda in bogat ko zemlja.« In zvečer jedo kašo — ajdovo ali proseno — kjer je nekaj bekovih mačic, prinesenih iz cerkve.

Haivke se mimirajo ali pojo na trgu pred hišo božjo ali na pokopališču, zmanjenje, da predočujejo čaščenje prednikov. Dr. A. Barylak iz Galicije, neurtudljivi raziskovalec teh iger, je zapisal: »Jahilke ali hahilke — soznščnici za haivke — so dedičina prastare ukrajinske omilke. Pred tisoč leti so mladi bazarji strastno peli in predstavljali te melodije ter posnemali te kretnje. To jim je bilo gledališče, kino, zabava in razvedrilo, seveda poleg vojevanja in

VOJNA ZASTAVA

Vse je bilo na nogah. Dva tisoč ljudi je gledalo drznost naših prijateljev, ne da bi vedeli, za kaj je prav za prav šlo. »Živeli mušketirjil« Vsi so jih pozdravljali. Bil je takšen trušč da je kardinal menil: izbruhnla je ustajal Dal je poveljniku svoje garde ukaz, naj pogleda, kaj se godi. Ko je kardinal čez nekaj minut ogledoval Athosovo, improvizirano zastavo, je rekel gospodu de Trevilleu:

»Prepustite meni to servieto. Dal bom vtakati vanjo tri zlate lilije, nar kar jo bom vrnil vaši četi kot vojno

zastavo.

»To bi bila krivica za gardo,« je odvrnil gospod de Treville. »Eminenca naj ne pozabi, da je d' Artagnan še vedno pri gardi.«

»No, potem pa ga vzemite v svojo četo!«

lova.« Na drugi strani pa sodi prof. Vl. Hnatiuk, ki je l. 1909 objavil take popevke v Letopisih Lvovske znanstvene družbe, da brez dvoma haiivke vsebujejo zgodovinske kakor tudi bajeslovne sledove, čeprav močno zabrisane in da so te popevke namenjene posebno ženski mladini.

Doslej še ni enotne razlage mnogoterih nazivov za eno in isto stvar; po raznih pokrajinah se omenjene pesmi imenujejo: haiivke, hahivke, jahivke, halahivke itd. Koren tiči morda v besedi gaj (log) in glagolati (govoriti, izrekat). Toda rabijo se še druge soznačnice, n. pr. »malivky«, od majati (dajati znake z roko), »mohivky« od besede mohylka (mogila, gomila, grob).

Življenje kaže danes drugačen ritem, vendar imajo te velikonočne ženske igre še dosti privrženecv, celo med izobraženci, čeprav posvetna oblast in duhovščina često zabranjujeta prireditve. Tako je učen svečenik dr. Osip Zartyrec nabral v treh desetletjih toliko haiivk, »da bi jih mogel objaviti mnogo zvezkov«, kakor je pisal aprila v listu Novem času.

Kakor pesmi, tako vsebujejo tudi igre dokaj spominov na starino in se-

gajo v dobo kijevske velike vojvodine, kozaške ljudovlade, mongolskih vpadov turške sužnosti, kmetskih uporov, graščinskega jarma itd. Po njih izvajanju jih deli Barylak v svoji knjigi o haiivkah (Lvov, 1932) v 6 skupin, Ameriški opazovalec, ki je prebil vuzem na ukrajinskem selu, poroča 5. aprila 1934 v The National World: »Popoldne izvajajo dekličji hahilke, to pa v svojih sijajnih narodnih nošah. Ta prizor z balemom in zborom pod milim nebom, lahko rečem, čaka samo impresarija. Svet se bo tedaj čudil in divil bogastvu in krasoti teh iger.«

Manj razširjena je ta šega med Belorusi. Pri Poljakih je neznana, razen pri Goratih. Katoliška cerkev je za trla stare narodne običaje. Moskovčani rajajo v postu in »klejkajo«, t. j. na glas pripovedujejo kátice na čast mladoletju, ki ga predočuje devica Vesnovka ali pa kavka, kj prinese ključ od nebeških vrat. V teh spevih se pogosto omenja zmaj, zima, Koščeč, ki se bori s soncem. Vendar vse to je enolično, nezanimivo. Ukrajinska folklorja je pač najbolj umetniška in ubrana. A. D.

SOVJETIJA PROTI NEOTESANOSTI

»Vse storiti za izobrazbo, čitati klasike, spoznavati zgodovino. Biti spoštljiv nasproti odraslim osebam, ne tikati ljudi, spoštovati dekleta, ojačiti boj proti barabinstvu...« Tako stoji v novem učnem načrtu, sestavljenem v Moskvi. Journal de Genève meni, da vljudnost, udvorljivost, dostojnost tudi v njegovi deželi močno nazaduje in bi bilo treba opozoriti na vzgojni program iz sovjetske zveze. Kar se tiče klasikov, jih občinstvo čedalje bolj zanemarja. Dijaštvo jih pač spoznava v onem obsegu, ki ga predpisuje šola za dosego raznih diplom, a nič več. Je li to prav? Nikakor ne. Sainte-Beuve odgovarja v enem svojih »Ponedeljkov« na vprašanje: Kaj je klasik? Radovednemu čitatelju pravi: »Resnični klasik je pisec, ki je obogatil človeškega duha, mu zares povečal zaklad ga pomaknil za korak naprej, mu odkril kako nedvoumno moralno resnico ali zgrabil kako večno strast v tem srcu, kjer se je zdelo vse znano in raziskano; pisec, ki je izrazil svojo misel ali opazovanje ali izum v kakršni koli obliki, vendar v široki in veliki, tankoumni in razumni, zdravi in po sebi lepi obliki; pisec, ki je govoril vsem v svojem in vsakogaršnem slogu, v novem slogu brez neologizmov (skovank) novem in starem slogu, ki more biti sodoben vsaki starosti...«

Daroteja Milde: VELIKONOČNI ZVON
(lesorez)

KNJIGE IN REVIJE

TILEN EPIH*

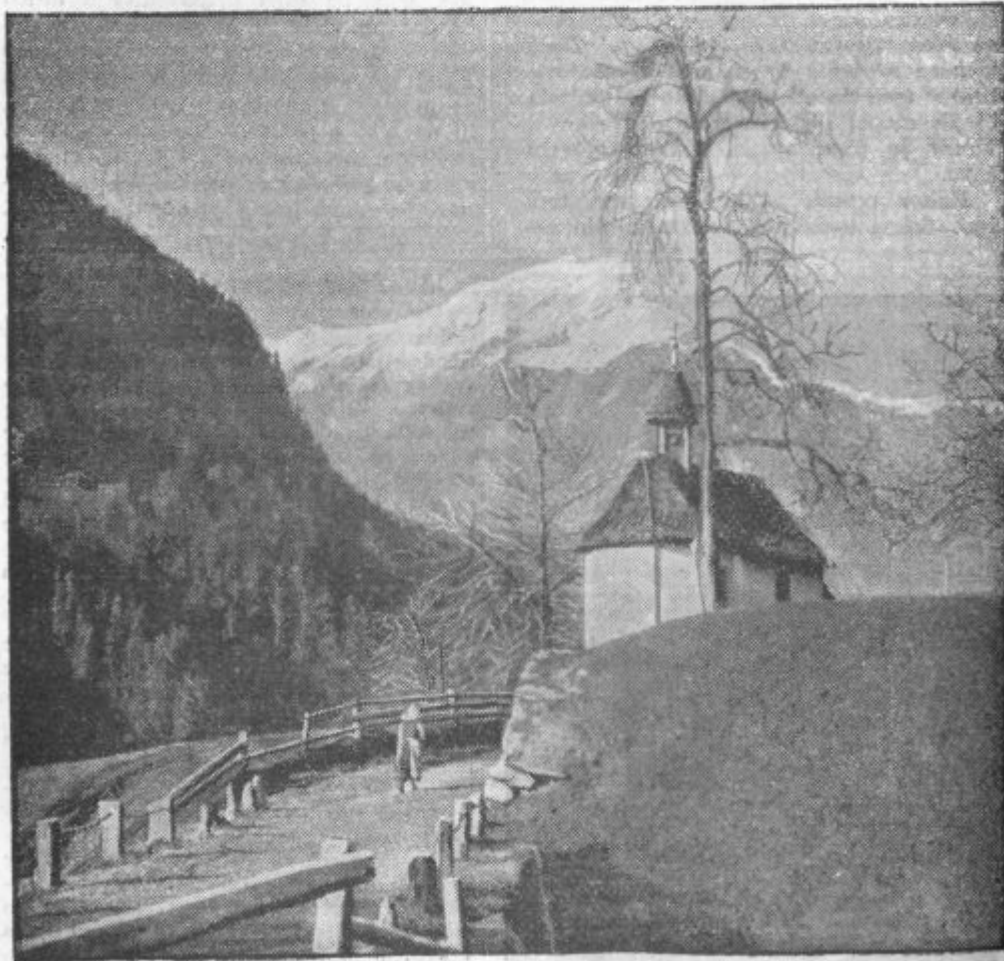
»Bodite blagi in prizanesljivi vsakomur, samemu sebi pa ne«, je rekel francoski filozof, ki je stopil pred občinstvo star že 59 let. Epih je čakal 11 let manj, da se je pokazal čitateljem s samostojno knjigo. Prizanesljiv pa ni bil nasproti sebi, vsaj v jezikovnem oziru ne. Vedno se je trudil, da si izpopolni izraz. V 3. razredu novomeške gimnazije, ko smo morali na pamet pripovedovati vsaj enkrat na leto kako berilo v prozi po svoji izbi, sem jaz vzel — v pohujšanje svojemu prof. J. K. — neznatno bajko 10 vrstic, moj sošolec Tilen, ki mu mnogoštevilni prijatelji poredno pravijo Tulen, pa si je vtisnil v spomin dobre 4 strani iz čitanke. Pod prof. M. M. je nekoč napolnil z domačo nalogo poldrugi zvezek:

* Fido, zgodba o ubogem psu. Legenda o Rožniku, 1937. Ljubljana, Str. 104, din 20. Ilustriral N. Pirnat.

»Umreti, bratje, težko ni, pustiti nade, to bolie, kjer je orisal tragično usodo prerano umrlega tov. Panjana iz Črnomlja. Njegov prvenec je pod psevdonomim Zorenski zagledal beli dan 1. 1906. Te verze znam še danes na pamet. V prozi je stal močno pod Cankarjevim vplivom, kakor ves takratni rod. Toda o tem ob drugi priliki.

Danes hočem opozoriti na gornjo knjigo, omembe vredno zaradi čedne opreme in posrečenih ilustracij. Po vsebini bo ugajala bolj zreli mladini in mladostni starini. Vodi nas med naše nižje brate: protagonist ji je ostarel pes, ki ga zapode pri prvotnem lastniku in si najde v samoti gospodarja, čudaka Bikonjo, kateremu ob nezgodni minuti prinese zajca in ga spravi v zapor kot lovskega tatu... Pripoved teče gladko, jezik je izrazit in bogat, ozračje se sme imenovati: daudetovski prikupni realizem.

Tako vsaj v prvem umotvorčku. Drugi vzorec Epihovega fabuliranja, legenda o postanku rožniške cerkvice, ki jo je opeval

KONEC ZIME JE SEDAJ

IZ SODOBNE LIRIKE:

PESEM ZA PLOTOM

*Ze kliče zvon vso dolgo vas na žegen,
en dan na teden prost je kmečkih tug.
Dekle, ki všeč ji ni nobeden drug,
poredno gleda fanta, ki iz gegenj*

*predrzno dviga se ko mladi legen.
Kdo grizel bi za uskrš lanski luk?
Na pomlad stare kože sit je vuk —
pri nas pregovor je še vedno šegen.*

*Difficile est saturam — Za plot
sem sedel Rad napisal bi zbadljivko,
kako mu šunke dala je na pot —*

*ko lačen bil je kruha — za vsiljivko
imel je njo in z njo svoj lasni piod, —
pa sebi spisal le sem zasmehljivko.*

Arij Stid

Gegen—ozke in kratke nlače, *legen*—nočna lastovica (*caprimulgus europaeus*), *uskrš*—velika noč, *vuk*—volk, *difficile est saturam*—teško je ne napisati zbadljivke.

svoj čas F. Levec, sodi bolj v mistiko in priča o avtorjevi živi domišljiji.

Izvirno delce priporočam posebno mladinskim knjižnicam po srednjih in osnovnih šolah.

Dr. A. Debeljak

Uredništvo je prejelo:

LETOPIS MATICE SRPSKE, leto CXI, zv. 1. Prva številka nove (347.) knjige vsebuje več prispevkov ob priliki stoletnice Puškinove smrti: A. S. Puškin (Evg. Ljacič). Osebnost in smrt A. Puškina (Aleksandra Serdjukova, ki je prispevala tudi Odmeve Puškinove stoletnice). Prve vesti v Letopisu o Puškiniu (Branko Magarašević) ter dva prevoda iz Puškinovih pesmi. Zanimiv je prispevek dr. Iv. Esiha o Vasi na Poljskem v luči novih znanstvenih raziskav. Zvesek vsebuje tudi nekaj izvirnih pesmi ter pripovedko A. Muradbegovića Posel brez posla. V rubriki Slovanski pregled je daljši prispevek dr. Fr. Hešića »Naše književne veze sa Poljacima«. Med Prikazi je beležka Svet. Georgijevića o eseju Josipa Badalića »Puškin i Vraz«. Isti poroča o Ramovševi kratki zgodovini slovenskega jezika, ki naj bi bila za vzgled srbskim učnjakom. Letopis se naroča pri Matici Srpski v Novem Sadu. Za nečlane stane letno din 80.

ILLUSTRIRTE ZEITUNG LEIPZIG št. 4800 vsebuje med drugim pogled v »Zakladnico umetne obrti«, zanimiv prispevek dr. Alberta Herrlicha o »Bamianu, dolini velikega Buddhe«, spominske slike o Goethejevem italijanskem potovanju pred 150 leti ter še dosti drugega gradiva. Gospodarske kroge utegne zanimati izčrpen prispevek o letošnji pomladni razstavi v Lipskem, kakor vsi zvezki je tudi ta bogato

ilustriran. Tednik se naroča pri založbi J. J. Weber v Lipskem.

N A Š J E Z I K**ANTIBARBARUS ST. 2.**

Po izidu novega Breznik-Ramovševega Slovenskega pravopisa je začel dr. Tomišek v »pravopisnem letu 1936« objavljati v Planinskem vestniku vrsto člankov, »da z jezikovne plati našega planinstva po svojih močeh pripomore k poenostavljenju in poenotenju ter k okrepitevi slovenskega pisanja«. Ta poglavja iz slovenskega pravopisa tvorijo nekako II. zvezek Antibarbarusa; ki ga je isti pisec izdal pred četrto stoletjem. Doslej je pisec obravnaval tale vprašanja:

1. Najprej piše epilog k bikoborskemu boju za staro pravdo Logarske in Logarjeve doline iz l. 1934. Omenjena polemika je pokazala, da sta slovniško upravičeni obe obliki, končno pa tudi izkazala, da je pravilna le Logarska, kar je uzakonil nove Pravopis. Pisec ugotavlja, da je v PV — torej v našem planinskem jezikoslovstvu — od 1908 dalje v splošni rabi samo Logarska dolina, kot jo dejansko od nekaj imenujejo vsi domačini.

2. Tomišek se zavzema za sonce. Eno je pri vsem tem jasno: starejša generacija bo pisala, kot so jo naučili v šoli in kakor je doslej pisala, mladina pa se uči danes pisave sonce in tako bo pisala. Dasi bo rešil problem edinole čas, hočem vendarle navesti tole:

Fr. Rasmus: ORAČ (lesorez)

a) Breznik ugotavlja v Slovenski slovnici, 4. izdaja, str. 7., da je Šmigoc l. 1812. uvedel po ruščini posneto obliko solnce na mesto domače sonce, ki so jo pisali Vodnik, Prešern in drugi pisatelji vse do Janežiča.

b) V glasovni sestav slovenščine nimajo pravice posegati in njegov razvoj zavajati na neprirodne poti bratski slovanski jeziki. Drugi Slovani tako ne delajo. Čehi, Poljaki, Rusi in Bolgari ne bodo pisali svojega la samo tedaj, če ostanemo Slovenci pri solncu, ampak ga bodo pisali in celo izgovarjali tudi takrat, ko bo Slovincem zasijalo slovensko sonce, kakor sije bratom Srbohrvatom njihovo sonce.

c) Kar velja v večini slovenskih narečij in to zlasti v vseh osrednjih, mora veljati tudi za knjižni jezik, torej sonce (Ramovš, ČJKZ VI, 258—260).

d) Učitelj naj uči malčka v prvih šolskih mesecih, da mora pisati solnce, torej drugače kot ga je navadila mati. Otrok se nauči pisave in nato tudi po pismu izgovarja l, oziroma se kasneje morda dokoplje do izreke sounce. V srednji šoli pa mu povedo, da je pravilno to, kar se ni nikoli učil, namreč sonce. Čemu opravljati tako Sizifovo delo in docela nepedagoško počenjanje?!

Zaradi teh ugovorov se moram ponovno zavzeti za sonce, za kar sem se izrekel že dvakrat: v članku Ob novem Brezniku v Jutru 1934 in v Zisu knj. XVIII, str. 250.*)

3. Hvaležni smo Tomišku, da se je dvignil zoper nenaš način štetja od 20 dalje, ki ga uvaja šola, in se odločno zavzel za domačo rabo, ki nima vzroka, da bi jo spremenili.

Naše domače štetje je točna izvedba dekadičnega sestava. Za podlago se vzame prva desetica in nanjo se nalagajo po vrsti ednice: ena na deset = enajst, dva na deset = dvanajst itd. do devetnajst. Za 20 imamo produkt dva deset = dvajset. Dalje se šteje, kakor se je štel od prve desetice. Podlaga je dvajset, nanjo se zopet pridevajo ednice; kot imaš prej enajst, dobiš sedaj eden in dvajset itd. Ta princip je sproveden z matematično natančnostjo. Do take točnosti izvedbe dekadičnega načela niso prišli vsi jeziki n. pr. francoski, ki šteje do 60 dekadično, dalje pa ne več: 70 = soixante dix šestdeset + deset; 90 = quatre-vingt dix, štirikrat dvajset in deset.

Naše domače štetje je logično in preprosto, ki ga slovenski jezik pozna od pamtiveka in se ga slovenski narod ni nikoli odrekal. Nov način pa je nastal brez potrebe ob neumevanju našega jezika in zanesel v šolo samo mešanico, zaradi katere trpi pouk, učenci pa zapadajo v nepotrebne računске pomote. Kako naj se berejo vrstilni

števniki, sploh ne vemo; dijak pravi, da bodo pisali nalogo dvajset petega, učenka pa trdi, da dvajsetega petega. Kdo od njih ima prav, to se vpraša. Oče bi najbrž obema naložil pet in dvajset. Po vsej priliki se še danes dogajajo primeri, kakršnega sem doživel, ko me je novo štetje dohitelo na šolskih klopeh. Ker sem se drznil misliti s svojimi možgani in se mi je zdelo, da moram logično čitati 16 kot deset šest, me je napodil profesor v klop s tepcem.

D a l j e

ODKOD »HRIPA«?

V mesečniku »Zika« 1937 (marec, str. 90) razlaga dr. B. Dragaš, da bolezen gripa poteka od angleškega grip (zagrabiti z zobmi in nohti, prim. nem greifen). To etimologijo so zastopali svoj čas neki jezikoslovci. Toda pokojni Meyer-Lübke pravi v svojem Roman, Et. Wb 1935, št. 1886, da ta izvor ni dosti verjeten, ker se beseda pojavlja na nemškem ozemlju v 16. stol. kot grüppe, v francoščini pa šele pozneje kot grippe. On jo izvaja iz ruščine chripu »Heiserkeit« (hripavost). Koren je onomatopejski, kakor lahko berete v Rječniku jugosl. akademije v Budimpešti obdelavi pod značko »hripati«. Ker je slovanski h jačji od nemškega — francoščina ga sploh ne govori —, se nadomešča z bližnjim g ali k, na pr. franc. klebber = manger, jesti (od hleb). Za Slovane je torej po vsej pameti primerna oblika s h, ne z g: hripa.

A. D.

B. Zimmermann: STARA VRBA (lesores)

*) Glej tudi dr. A. Debeljak: Sonce ali solnce? Zla knj., 14. str. 40. Op.uz.

NIPONSKI PREGOVORI

Zdravnik ozdravi botnika, ki ne umre.

Z zelenimi naočniki se vidi vse zeleno.

Skupnost je začetek ločitve.

Pri vseh stvarih se lahko pomaga, samo pri smrti ne.

Niti pes se ne zanima za spor med zaljubljenici.

Bogataš se ne naveliča bogastva.

Nikoli ne verjemi vsega, vselej le polovico

Škarje in slušičad so takini, kakor ravnamo z njimi.

Kdor krade denar, je obsojen, kdor krade samijo, postane kralj.

Ne beri desetkrat, rajši prepiši enkrat.

Kdor je usmiljen, nima sovražnikov.

Pijanec ne pozna škodljivosti vina, kdor ne pije, pa ne pozna njegove koristi.

Denar kliče po denarju.

Včeraj je minulost današnjega dne.

Previsoko drevo podre vihar.

Kadar hočemo izpolniti dolžnost do staršev, so že mrtvi.

IZ PRAKTIČNE MEDICINE

Srebro protivnetju bezgavk

Ker je vnetje bezgavk tako pogosto in ima tako velik pomen, si izmišljajo vsak trenutek kakšen nov zdravilni postopek. Ker se na vnetih bezgavkah nabere mnogo škodljivih bakterij, ki izločujejo strupene snovi, je priporočljivo obravnavati njih površino s čistilnimi snovmi. To so posebno fino razdeljene snovi, ki s svojo razmeroma veliko površino privlečejo bakterije nase in jih tako napravijo neškodljive. Posebno priljubljena snov je zelo fino zmleta bela glina. V novejšem času ji dodajajo še fino zdrobljen srebrni prašek. To mešanico vpihavajo na vneta mesta v goltancu. Praviijo, da pordečitev, oteklost in bolečine po tem postopku posebno hitro minejo. O srebru je že dolgo znano, da zadržuje vnetja. dr

Operacije na koljenih

Pri kroničnih obolenjih kolenskega sklepa vprašujejo pacienti zdravnika pogosto, kako bi bilo z operacijo. Že v mladosti se v tem sklepu lahko pojavijo spremembe zaradi prekomernega telesnega delovanja, n. pr. zaradi sportnega udejstvovanja, posebno nogometa. Operacije so v mnogih primerih zelo zaželjene, da bi se izboljšala zmogljivost. Toda to so zelo težke operacije. Za vsak primer posebej je treba natančno odločiti, ali je operacija sploh potrebna. Potem pa utegne imeti zelo dobre učinke. Če operacija uspe, je vse nadaljnje odvisno od pacientovega sodelovanja. Večinoma je potrebna večmesečna vaja, da postane koleno spet gibčno, ker se po njej nagiba k temu, da bi otrdelo. Smotrena vaja pa tu lahko mnogo doseže. Razni znani sportniki so že prebili takšne operacije in so potem vseeno še dosegli najlepše uspeha. zdr

Sadje pri črevesnih obolenjih otrok

Črevesne motnje otrok je treba zdraviti s posebno skrbjo, ker driske odtegujejo otroku več tekočine nego odraslemu človeku in mu to bolj škoduje. Pri odraslih so strogi »jabolčni dnevi« s svojimi uspehi dokaz za to, da je mogoče po dieti s presnim sadjem v mnogih primerih popolnoma nadomestiti medikamentozno zdravljenje. Tudi pri otrocih se je čista jabolčna dieta izkazala v primerih črevesnih motenj. V takšnih dneh naj otrok ne zauživa ničesar drugega. Če ga muči huda žeja, mu smemo poleg tega dati malenkost neslajenega čaja. dr

R A D I O

Ker je podrl vihar anteno kratkovalovnega oddajalca v Rimu, so zgradili nov, 260 metrov visok jambor ter nanj mesto antenske žice namestili kroglo s premerom 10 metrov. Novi jambor je tako močan, da se bo mogel upirati vetru s hitrostjo 90 kilometrov na uro.

PRAKTIČNE NOVOTE

Odeja kot plašč

Z odejami, ki jih človek potrebuje v vozu, da se z njimi ovije, je večer boj. Ne prestando se odvijajo in drsijo na tla. To se pa z novo odejo neha. Zgornji rob ji

ima gumast nateg z vrsto pritiskalnih gumbov. Nateg skrbi za to, da odeja ne more zdrčati s telesa. S pritiskalnimi gumbi jo je mogoče prilagoditi vsaki telesni širini. Odeja je dovolj velika, da pri sedenju ne zija, temveč da pokrije telo spredaj celo z dvojno plastjo. Z enim samim prijemom jo snameš. Ni pa nujno potrebno, da bi jo odložil, kadar vstaneš in stopiš z voza. Telo ovija namreč kakor kakšen plašč ali krilo, ne da bi ga ovirala v gibanju. Da bo udobnost še večja, ima na vnanji strani velik žep, v katerega spraviš rokavice, robc ali karkoli hočeš imeti pri roki. To praktično odejo kupiš lahko v različnih vrstah blaga in v raznih vzorcih.

KRIŽALJKA „PLANINAR“

Crassus

Vodoravno: 1. Sir Thomas —, angl. minister narodne obrambe + prijamek profesorja univ. v Inomestu, ki je po navodilih Švicarja Gockela odkril kozmične žarke in prejel pol Nobelove nagrade za fiziko leta 1936, 2. kapetan I. r., sodelavec pri »Kladivanjih Jugoslavije« + kostanjev cvet (kajkavsko) + predlog z dajalnikom, 3. kem. znak za uran + kleščar + zlodaj + kem. znak za stroncij 4. glas vriskajočega + predlog z orodnikom + predlog z dajalnikom + medmet, s katerim vevajajo volu k sebi iti 5. mesna jed o postnem času + znak v glasbi ali v fiziki + sibirski reka, od Altaja plovna, 6. otok, ostrov (turško, srb.) + kratice za registrsko tono + vzklik, 7. nada + malič, 8. predlog + in (češko) + soglasnik + kem. znak za lantan, 9. harpuna ali ostve (v Trbovljah + predlog + rimska črka za 500 + bran, zajeza 10. kem. znak za žveplo + politična organizacija v naši državi + glej, tu je + zemlja (grško), 11. izdeluje nože + pesnjev + lat. znak za sto, 12. letovišče pod Stolom + izletnik.

Navpik: 1. pojdi (lat.) + združenje jugoslov. glasbenih umetnikov + naš tehnik + kem. znak za bor 2. kratica za New Providence + novoindski jezik + soglasnik, ki mora biti samoglasnik + dva soglasnika, 3. brkastj —(ali sop) + veter + ameriški pisec, 4. pokrajina ali lepota + Duce, Führer (rusko, bolg.) 5. veznik + predlog + kratica za firma, 7. sinček Kristine v Andersenovi pripovedki — medmet + medmet 8. odlomljena vejla + stavba, 9. do dna, ven + hrjbec + sovražim (lat.,

narobe pa; svetovni jezik) 10. starinska beneško-slov. in dolenski oblika za »saj« + šumevec + zobnika + znak za jod + rimski novc, 11. predlog + število + ruski knez, ki je po Rjurikov: smrti prevzel oblast za nedoraslega sina Igora, osvojil Kijev in ga naredil za prestolnico + znak, ki ga »stot« obsega stokrat, 12. jšči ga v »Planinskem vestniku« — Za pravilno rešitev razpisujemo tri nagrade v obliki slovenske knjige. Rešitev je treba poslati najkasneje do 29. t. m. na uredništvo »Življenja in sveta«.

Rešitev problema 195

1. Ka5—b6; Sa7—c8; 2. Kb6—b7 Sc8—e7; 3. Le1—g3+, Kd6—d7; 4. Sg8—f6+, Kg7—d8; 5. Lg3—c7+!; 6. Sg4—e5 in mat v naslednji potezi na c6 ali f7.

Pri prvem kozarcu pije človek vino, pri drugem vino pije vino, pri tretjem pije vino človeka.

(Niponski pregovor)

KJE JE ŠTIRIPERESNI DETELINI LIST?

UREDNIK IVAN PODRŽAJ — TELEFON ST. 3126 — UREDNIŠTVO NACELNO NE VRAČA ROKOPISOV — IZDAJA ZA KONZORCIJ ADOLF RIBNIKAR — TISKA NARODNA TISKARNA V LJUBLJANI, PREDSTAVNIK FRAN JERAN Uredništvo in uprava v Ljubljani, Knafljeva ulica 5 — Mesečna naročnina Din 4.— po raznašalcih dostavljena Din 5.—